«Διημερίδα προβληματισμού και προτάσεων
για τη Δ/θμια Τεχνική – Επαγγελματική Εκπαίδευση»

21 - 22 Δεκεμβρίου 2012 ΑΘΗΝΑ

Εισήγηση

«Η Σημασία των Κοινωνικών Επιστημών στη Δ/θμια Τεχνική- Επαγγελματική Εκπαίδευση»

Χρήστος Πατσός
Σχολικός Σύμβουλος Κοινωνιολόγων

Η Επιλογή

- Θέλουμε έναν αυριανό Πολίτη και Επαγγελματία:

- Α. Ελεύθερο, Κυρίαρχο και Καλό σε αυτό που επαγγέλλεται;

ή

- Β. Καλό σε αυτό που κάνει αλλά Ανελεύθερο και Κυριαρχούμενο ;

Το Ερώτημα

- Γεννιέται ο Ελεύθερος, Κυρίαρχος Άνθρωπος;

Προσέγγιση

- **Δεν γεννιέται** ούτε άνθρωπος, ούτε ελεύθερος.
- Είναι πλήρως **εξαρτημένο έμβιο όν** από τη φύση, τους άλλους και την κοινωνία .
- Γεννιέται **εν δυνάμει άνθρωπος.**
- **Άνθρωπος**, μεταξύ των άλλων, σημαίνει να:
- **Συμμετέχει, Συμβάλλει** στη δημιουργία : γλώσσας, κανόνων, νόμων, θεσμών, αξιών, δομών, τεχνολογίας, τεχνών κ.ά.
- **Νοηματοδοτεί συνεχώς** και να δίνει περιεχόμενο στον εαυτό του, στους άλλους, στον σύμπαντα κόσμο.

Προσέγγιση συνέχεια

- **Ελεύθερος** άνθρωπος σημαίνει, μεταξύ των άλλων, να **μην εξαρτάται**, να μην **υπακούει** και **εκτελεί** εντολές άλλων.

- Να στηρίζεται στις **δικές του δυνάμεις**, να στοχάζεται και να πράττει με βάση τη **δική του ελεύθερη βούληση**.

- **Επιλέγει ελεύθερα** να **συνεργαστεί/δεσμευτεί** επαγγελματικά, να υπακούσει σε κανόνες, νόμους και μορφές οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής οργάνωσης

- **Αναδύεται συνεχώς** μέσα και διαμέσου της διαδικασίας της κοινωνικοποίησης

- Στο πλαίσιο μιας κοινωνίας **αυτόνομης και ελεύθερης** (συν. αυτοθεσμικής ιδιότητας)

Θέσεις Εισήγησης

- Υπάρχουν **κυρίαρχα σχήματα αντίληψης σκέψης και πράξης** που **εμποδίζουν** τους Μαθητές να γίνουν Ελεύθεροι, Ανεξάρτητοι, Αυτόνομοι Άνθρωποι και σωστοί επαγγελματίες

- Ο ρόλος Κοινωνικών Επιστημών/ Κοινωνιολογίας είναι να συμβάλλουν στην **Ανάδυση** του Μαθητή σε **Ελεύθερο Άνθρωπο**, ανεξάρτητο πολίτη **και ηθικό αυριανό επαγγελματία.**

Κεντρικό Ερώτημα

- Ποια είναι τα κυρίαρχα σήματα αντίληψης, σκέψης και πράξης που λειτουργούν ως Μορφές Εξάρτησης και υποδούλωσης των Μαθητών;

Τα Κυρίαρχα σήματα Αντίληψης ,Σκέψης και Πράξης Ως

Σύγχρονες Μορφές Εξάρτησης

- Α. Ο Μεταφυσικός Λόγος
- Β. Ο Εργαλειακός-Ωφελιμιστικός Λόγος

Α. Τα Χαρακτηριστικά του Μεταφυσικού λόγου

- Είναι **Απόλυτος και Αυταρχικός**. Δεν συνδιαλέγεται. Εμφανίζεται ως εκφραστής της **Απόλυτης Αλήθειας**.

- Ο Συμβολικός γλωσσικός του κώδικας, η λογική του και το νόημά του **αντιστρατεύονται** σε κάθε γνήσια, μορφή του ορθού κριτικού λόγου.

- Συγκροτείται από **Ανορθολογικές Αντιλήψεις**

- Βασίζεται στη **διαίσθηση, στα ορμέφυτα, στο συναίσθημα, στην μυστικιστική εμπειρία, στην εξ αποκαλύψεως αλήθεια**

- Αντιμετωπίζει τον άνθρωπο ως **ανώριμο, αμαθή, επιρρεπή** στο κακό.

- Ο άνθρωπος χρειάζεται **βοήθεια και καθοδήγηση** για να βρει το νόημα της ύπαρξής του.

Β. Τα Χαρακτηριστικά του Εργαλειακού-Ωφελιμιστικού λόγου

- Πηγάζει από μια **ιδεολογία κυριαρχίας, επιβολής και χειραγώγησης**, συστατικό στοιχείο της κουλτούρας και της ιδεολογίας των **κυρίαρχων κοινωνικών** ομάδων.
- Επιβάλλει τη δική του **ερμηνεία και θέαση** των πραγμάτων**.**
- Κάνει Χρήση κυρίως μορφών **συμβολικής βίας**. (και φυσικής)
- Συνδεδεμένος με την **αυτοσυντήρηση/υπολογιστική σκέψη**.
- Εμπόδιο στην **απελευθέρωση/ Αυτονόμηση Ατόμων/Ομάδων** από σχέσεις κυριαρχίας που διέπουν τις κοινωνικές/επαγγελματικές τους σχέσεις.
- Τα άτομα συνήθως **Δεν** έχουν **επίγνωση της Εξάρτησή τους.**
- Αποσπά τη **«συναίνεση»** των κυριαρχούμενων ομάδων και έτσι **νομιμοποιεί** την κυριαρχία του.
- **Μέσω κυρίως του ασυνείδητου, Συνδιαλέγεται** με ιδεολογίες, νοοτροπίες και μύθους

Συνέχεια… Τα Χαρακτηριστικά του Εργαλειακού-Ωφελιμιστικού λόγου

- **Ο** Εργαλειακός/ωφελιμιστικός Λόγος **Δεν αναζητά την αλήθεια** μέσω ορθολογικών μεθόδων σκέψης και πράξης.

- **Αποπροσανατολίζει μέσω της εκλογίκευσης** τα υποκείμενα που δεν έχουν εκπαιδευτεί να τον αναγνωρίζουν ως τέτοιο.

- **Δεν** είναι **ουδέτερος.**

- Τα άτομα **Εγκλωβισμένα στην ιδεολογία του εργαλειακού-ωφελιμιστικού λόγου** καλύπτουν τις βιολογικές, ψυχικές και κοινωνικές τους ανάγκες

- Στη βάση μιας άκρατης **εγωιστικής ατομικιστικής και στενής μικρό-ομαδικής ωφελιμιστικής αντίληψης**.

Δ. Τα Χαρακτηριστικά του Ορθού Κριτικού λόγου

- **Ο Ορθός Κριτικός Λόγος, είναι πάντα Συνειδητός**

- **Απαιτεί** προσπάθεια, κόπο, ακριβολογία και επιχειρηματολογία που να στηρίζονται στην **Ελεύθερη Έλλογη Κριτική Σκέψη**.

- Αναφέρεται πάντοτε σε **«Γεγονότα»**

- Στηρίζεται στη Λ**ογική, στις Αισθήσεις και τις Εμπειρίες** των κοινωνικών ατόμων.

- **Αμφισβητεί τα πάντα**, δεν δέχεται **τίποτα ως δεδομένο** και **αυτονόητο**, παρά μόνον αυτά που στηρίζονται στην ελεύθερη έλλογη κριτική σκέψη.

- **Απελευθερώνει** το άτομο από μορφές εξάρτησης και δουλείας. (φυσικής, ψυχικής, νοητικής, σωματικής, πολιτικής, οικονομικής, ιδεολογικής κ.λ.π)

- **Η κυριαρχία του** μεταφυσικού/εργαλειακού λόγου στην ελληνική κοινωνία ιστορικά εμπόδιζε και εμποδίζει την ανάδυση και κυριαρχία του **ορθού κριτικού λόγου.**

Ε. Ο ρόλος της Κοινωνιολογίας/Κοινωνιολόγων στην Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση.

- Να συμβάλλουν στην **απελευθέρωση των μαθητών** από μορφές εξάρτησης από σχήματα αντίληψης, σκέψης και πράξης που εργαλειακός/ωφελιμιστικός/μεταφυσικός λόγος παράγει συνεχώς.

- Να βοηθήσουν τη σχολική κοινότητα να κατανοήσει ότι τα σχήματα αυτά **αποκρυσταλλώνονται** σε **μορφές εξάρτησης και αυταρχικότητας** της ελληνικής κοινωνίας στο οικονομικό, πολιτικό και πολιτισμικό πεδίο.

- Να ενθαρρύνουν τους μαθητές τους να **κατακτήσουν μορφές ελεύθερης έλλογης κριτικής σκέψης, στη βάση του ορθού κριτικού Λόγου.**

συνέχεια

- Να **τονίζουν και να αποδεικνύουν τεκμηριωμένα** ότι τα φαινόμενα οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής ισχύος και ανισότητας δεν οφείλονται σε ‘’φυσικά’’ αίτια.

- Είναι **ιστορικά, κοινωνικά, πολιτικά προσδιορισμένα.**

- Να **καταστήσουν σαφές** ότι οι μορφές κοινωνικών ανισοτήτων και μορφές αυταρχικότητας αλληλοκαθορίζονται και αλληλοπροσδιορίζονται.

ΣΤ. Το Σύγχρονο Επαγγελματικό Ελληνικό Σχολείο παράλληλα με τις τεχνικές και επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες που προσφέρει, με τη Συνδρομή των Κοινωνικών Επιστημών αποβλέπει στο :

- Να καταστεί **πεδίο αμφισβήτησης** και γόνιμης αντιπαράθεσης ιδεών και πρακτικών
- Να αποσκοπεί στη **διαμόρφωση ελεύθερων** έλλογων και κριτικά σκεπτόμενων αυριανών πολιτών, επαγγελματιών, γονιών και κηδεμόνων.
- Να διαμορφώνει **συνειδητούς δημιουργούς και χρήστες αγαθών και υπηρεσιών**
- Ανάπτυξη **Μορφών Ελεύθερης Έλλογης Κριτικής Σκέψης,** στους Μαθητές ώστε

Συνέχεια… Επίσης το σχολείο αποβλέπει στην:

- Να μην **μαζικοποιούνται**, να μην γίνονται **οπαδοί**, αλλά ελεύθερα, αυτόνομα και ανεξάρτητα υποκείμενα

- Καλλιέργεια στους μαθητές μορφές **ατομικής και επαγγελματικής ηθικής/ευθύνης, κοινωνικής αλληλεγγύης/συνεργασίας**

- **Αποδοχή** των διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών ομάδων.

- **Απελευθέρωση** των μαθητών από **μορφές εξάρτησης** όπως: Στερεότυπα, Προκαταλήψεις,
- Δεισιδαιμονίες, Φανατισμούς,
- Σεξισμούς, Ρατσισμούς κάθε μορφής.

Συμπέρασμα

- Οι Κοινωνικοί Επιστήμονες οφείλουν να συμβάλλουν στην Απελευθέρωση των μαθητών και τις κοινωνίας γενικότερα, από μορφές εξάρτησης και δουλείας που οι δυο μορφές λόγου τείνουν να επιβάλλουν.

- Οι Κοινωνικές Επιστήμες πρέπει να αποτελούν συστατικό μέρος στο Πρόγραμμα Σπουδών σε όλες τις βαθμίδες και τύπους της επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- Επειδή συμβάλλουν καθοριστικά να Συνειδητοποιήσουμε ότι:

- Βοηθούν την κοινωνία μας, να ολοκληρώσει την πορεία της προς μορφές εκκοσμίκευσης και απομάγευσης του κόσμου.

- Οι κοινωνικές ανισότητες, η οικονομική και κοινωνική κρίση που βιώνουμε είναι απότοκος της Κυριαρχίας των Μορφών Λόγου που αναπτύξαμε.

- Διαμορφώνουν Υπεύθυνους, με Ήθος αυριανούς Πολίτες, Γονείς/Κηδεμόνες, Επαγγελματίες

Βιβλιογραφία

- Καστοριάδης Κ(1978). *Η Φαντασιακή Θέσμιση της Κοινωνίας*. Εκδόσεις Ράππα.
- Λίποβατς Θ. - Δεμερτζής Ν. (1994). *''Δοκίμιο για την ιδεολογία''* Αθήνα. Οδυσσέας.
- Λίποβατς Θ., *Οι Περιπέτειες του Λόγου. Έρασμος*
- Λουίτζι Φεραγιόλι *(1985)Η Αυταρχική Δημοκρατία και Κριτική της πολιτικής.* Αθήνα Στοχαστής
- Χορκχάϊμερ Μαξ *Η* Έκλειψη *του Λόγου(*1987) *.* Αθήνα Κριτική
- Χορκχάϊμερ Μαχ - Αντόρνο Τεοντορ(1986) *Η Διαλεκτική Του Διαφωτισμού .*Αθήνα. Ύψιλον*.*
- Πατσός Χ. (2006) Κράτος και Εκκλησία. Αυταρχισμός και Δογματισμός στην Εκπαίδευση. Αθήνα. Εύανδρος
- Πατσός Χ. (2007) Η Ανάδυση του Κοινωνικού και Θρησκευτικού Υποκειμένου. Αθήνα Proforma
- Πατσός Χ. (2011) Κυρίαρχες Μορφές Λόγου στην Ελληνική Κοινωνία. Αθήνα.

ευχαριστώ !!!